

2. Закон України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори» від 15.02.1995 р.

3. URL:<https://ua.112.ua/interview/v-ukraini-nabuvaiut-populiarnosti-novi-narkotyky-iaki-prodaiut-cherez-internet-452279.html>.

4. «Спеціальний випуск Вісника» / Никифорчук Д.Й. // «Використання результатів кримінологічної характеристики злочинів, пов'язаних із незаконним обігом наркотиків, у протидії наркобізнесу» – Луганськ, 2007р. – с. 73-77.

5. URL:<https://dpsu.gov.ua/ua/news/%20VIDEO%20-Sluzhbovi-sobaki-prikordonnikiv-narkotiki-ta-zbroyu-ne-propustyat/>.

6. URL:<http://www.univd.edu.ua/science-issue/issue/1615>.

Васюта Юлія Володимирівна,

здобувач ступеня вищої освіти бакалавра ННІ № 1
Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: професор кафедри оперативно-розшукової діяльності Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук
Марков М. М.

ПРОТИДІЯ ЗЛОЧИННОСТІ НЕПОВНОЛІТНІХ ЯК ВНУТРІШНІЙ ЕЛЕМЕНТ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Однією з найгостріших проблем сучасності, що впливає на всі сторони громадського життя й, зокрема, створює безпосередню загрозу проведенню економічних і політичних перетворень в нашому суспільстві, стає зростання злочинності. Реформа щодо діяльності правоохоронних органів, безконтрольність за міграційними діями, у тому числі серед неповнолітніх, в Україні створили проблеми у забезпеченні розвитку дитини, захисту її прав та свобод відповідно до законодавства, дотримання принципу гуманізму при запобіганні злочинності, насамперед, серед неповнолітніх.

На сьогодні проявляються наступні тенденції у злочинності неповнолітніх:

1) її кількісні показники зростали в середині 90-х років ХХ ст., потім намітилася стабілізація і зменшення. При цьому вона постійно молодшає, тобто постійно зростає як загальна кількість, так і питома вага неповнолітніх, які вчинили злочини у віці 14–15 років;

2) спостерігається все більша орієнтація на корисливі та корисливо-насильні злочини (крадіжки, грабежі, розбійницькі напади);

3) збільшення кількості випадків незаконного поводження зі зброєю;

4) зростання питомої ваги дівчат серед злочинців, їх участі у тяжких злочинах (розбійницьких нападках, зґвалтуваннях і, навіть, убивствах);

5) вчинення тяжких злочинів з незначних приводів, а то й взагалі без приводу, їх виняткова жорстокість і зухвалість;

6) поява «нетрадиційних» для неповнолітніх злочинів (ритуальних убивств, самозахоплення, вандалізму тощо);

7) збільшення так званих «фонових» проявів (вживання наркотиків, пияцтво, токсикоманія, проституція, небажання займатися суспільно корисною працею, поширення венеричних захворювань та СНІДу);

8) посилення групового характеру злочинності неповнолітніх, часті випадки поєднання вчинення злочинів неповнолітніх злочинців з дорослими, які виступають організаторами [2].

Неповнолітніх, які вчиняють правопорушення, поділяють на такі типи:

1) неповнолітні особи, які вперше вчинили злочин, у зв'язку з конфліктними або надзвичайними ситуаціями;

2) неповнолітні особи, які вперше вчинили злочин, під впливом певної ситуації, але їхня поведінка несе у собі негативний характер, що виявляється у вживанні алкогольних напоїв, наркотиків, палінні тощо;

3) неповнолітні особи, які неодноразово вчиняли різного роду правопорушення, притягувалися до адміністративної відповідальності, направлялися до спеціальних установ. Мотив і мета злочину формуються у них під впливом ситуації через вплив «авторитетної» особи. Найбільш розповсюдженими кримінальними правопорушеннями можна вважати хуліганство, розбій, пограбування п'яних;

4) неповнолітні особи, які своєю поведінкою становлять серйозну небезпеку для населення. Такі підлітки мають антисоціальний характер. До цієї категорії можна віднести і раніше судимих (умовно засуджених, звільнених достроково тощо). Вони утворюють підліткові злочинні формування або ж входять до складу дорослої злочинної групи. При цьому неповнолітні жорстокі, грубі та не відчують почуття сорому. Їхня мета – це збагачення чи користь, а інтереси – випивка, азартні ігри, сексуальне задоволення [1].

Створити ефективну та дієву систему запобігання дитячій злочинності в Україні можна лише проаналізувавши й урахувавши світовий досвід. Так, наприклад, у США існує три моделі превентивної діяльності: модель суспільних установ, модель безпеки індивідуума та модель впливу через навколишнє середовище. Більша увага у практиці запобігання злочинності у США приділяється усуненню причин й умов злочинів, припиненню актів вандалізму, превентивному вирішенню конфліктних ситуацій у сім'ї, формуванню довірчих відносин між поліцією і громадянами [3]. Міжнародні організації

ООН, ЮНЕСКО, Дитячий фонд ЮНІСЕФ та інші приділяють значну увагу саме профілактиці психологічного насильства в молодіжному середовищі. Багато зусиль докладається для пошуку нових чи адаптованих до сучасних умов життя підходів до здійснення профілактики правопорушень серед неповнолітніх [2].

На протиправну поведінку неповнолітнього можуть впливати не лише відхилення у психіці, а й обставини, які виникають у сім'ї, а саме: неповна родина; відсутність виховання, деспотизм з боку батьків; неналежний приклад для наслідування (сварки, алкоголізм, наркоманія); спонукання дітей до проституції, жебрацтва, шахрайства та інших форм злочинної діяльності.

Необхідно відзначити, що питання попередження протиправних діянь підлітків висвітлені ще не достатньо.

Різні проблеми попередження найбільш глибоко розроблені в криміналістиці й оперативно-розшуковій діяльності.

Отже, ми повинні пам'ятати, що з метою підвищення ефективності боротьби зі злочинною діяльністю неповнолітніх, що є внутрішнім елементом забезпечення національної безпеки, необхідне реагування законодавства на будь-яку загрозу життєвим інтересам держави та безпеки її громадян. Успішна протидія зазначеним злочинам не лише є підставою для кримінальної відповідальності, а й відіграє вирішальну роль при вивченні інформації, яка була отримана під час оперативно-розшукової діяльності та при розслідуванні кримінальних проваджень.

Список використаних джерел

1. Особливості розслідування окремих видів злочинів. Мультимедійний навчальний посібник. Кафедра криміналістики та судової медицини Національної академії внутрішніх справ. Розд. 9. Особливості розслідування злочинів, учинених неповнолітніми / сайт Національної академії внутрішніх справ. URL: <https://arm.naiau.kiev.ua/books/orovz/lections/lection9.html>.

2. Указ Президента Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 15 лютого 2008 року "Про хід реформування системи кримінальної юстиції та правоохоронних органів". URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/311/2008>.

3. Швиденко Є.Ю. Окремі аспекти зарубіжного досвіду США щодо протидії злочинності неповнолітніх. Збірник конференції. // Національна академія внутрішніх справ, Київ. 2017. С.188-190. URL: http://elar.naiau.kiev.ua/bitstream/123456789/4228/1/-%20%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%8F%20%D0%B7%D0%B1%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D1%82.%202_p189-191.pdf.